

Kanna - a Keresztre feszítés jelenetével

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	4824
Alkotó:	Preuning, Paul (1540 - 1550)
Készítés ideje:	1550 KÖRÜL
Készítés helye:	Nürnberg
Anyag:	égetett agyag
Technika:	korongozott; ólomázás; ónmázás; plasztikus díszítés
Méret:	magasság: 26,3 cm szájátmérő: 9,3 cm talpátmérő: 11,7 cm

A szakrális rendeltetésű edényen – amely bizonyára úrvacsora-kannaként volt használatos – a Kálvária-jelenet reliefdíszes ábrázolása látható. A keresztfából kétfelé ágazó stilizált, levelekkel, egy-egy szőlőfürttel díszített – Mária és János alakját ívelten keretelő – ág utalás Jessze fájára, Jézus Krisztus családfájának ábrázolására. Szintén ószövetségi próféciára utal a keresztfa mögött látható sötétkék alap, amely a Krisztus megfeszítéskor az eget sötétté komorító napfogyatkozásra utalhat: „Azon a napon (...) nappal is sötétséget borítok a földre” (Ámosz könyve 8,9). A keresztfán Krisztus dicsfénye fölött IRNI (!) felirat látható az INRI [Jesus Nazarenus Rex Judaeorum - Nazareti Jézus, a zsidók királya] felirat helyett, a betűk sorrendjének felcserélése, a tévesztés magyarázata, hogy a keramikusok főként kész előképeket, kompozíciókat másoltak a szövegek, feliratok jelentését kevésbé ismerve.

A Preuning keramikuscso család a 16. század második felében, Nürnbergben működött. Műhelyük edényeket és kályhákat egyaránt készített. Edényeik jellemzője az egyszerű korongolt forma, valamint a plasztikus figurális díszítés mellett a vegyesmázás, az ón- és ólomázás technika alkalmazása. A zöld, kék és barna ólomázás alapon fehér és sárga ónmázát alkalmaztak. A plasztikus részleteket, díszeket, a leveleket, virágokat, rozettákat és a kancsó figurális elemeit nem az edényen mintázták meg, hanem negatív formákban előre préselték, majd ezekből a kicsiny domborművekből állították össze a kompozíciót – hasonlóan a német reneszánsz sómázás kőcserép edényeinek díszítésmódjához.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 25. (Balla Gabriella)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - kerámia 8.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/64.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 230. (Cserey Éva)
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - p. 90., 28. kép
- Szerk.: Miklós Pál: *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei*. Magyar Helikon, Budapest, 1979. - 171.
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 90.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 11.

